

El comitè d'experts del Consell d'Europa visita Catalunya per valorar la situació del català i l'aranès

written by David Folch | 17 de gener de 2024

El comitè d'experts del Consell d'Europa, encarregat de valorar el compliment de la Carta Europea de les Llengües Regionals i Minoritàries per part de l'Estat espanyol, ha començat les seves tasques sobre el terreny a Barcelona. Els representants del Comitè d'Experts han estat rebuts pel secretari de Política Lingüística, F. Xavier Vila, i mantindran diverses entrevistes amb representants del Govern i de diverses institucions i entitats.

La finalitat de la visita és permetre als experts contrastar l'informe que l'Estat espanyol va enviar al Consell d'Europa sobre el compliment dels compromisos internacionals de l'Estat en relació amb el respecte dels drets lingüístics especificats a la [Carta Europea de les Llengües Regionals i Minoritàries](#) (CELRoM) per al català i l'aranès durant el període 2017-2021. Aquest informe és elaborat pel Ministeri de Política Territorial i Memòria Democràtica i es fonamenta parcialment en els informes elaborats prèviament per la Generalitat de Catalunya.

Els experts es reuneixen amb representants de la Secretaria de Política Lingüística i dels Departaments d'Educació, Salut i Justícia, amb la Síndica de l'Aran, Maria Vergés, i amb la Síndica de Greuges, Esther Giménez-Salinas. L'equip inspector també coneixerà de primera mà el parer de l'Institut d'Estudis Catalans, la Xarxa Joan Lluís Vives d'universitats i

l'Institut d'Estudis Aranès, així com el de diverses entitats que treballen per la promoció i la defensa del català i de l'occità a l'Aran. Aquesta és la sisena vegada que un comitè d'experts analitza el compliment de la CELRoM d'ençà que l'Estat espanyol la va ratificar definitivament l'any 2001.

El cap del comitè d'experts, Gerard René de Groot, ha expressat preocupació pel compliment de la Carta, especialment en els àmbits educatiu i judicial. El secretari de Política Lingüística, F. Xavier Vila, també ha insistit en el mateix sentit: "Quan l'Estat espanyol va ratificar la Carta l'any 2001, va assumir un nivell de protecció de les llengües elevat, però en realitat mai no acaba de complir aquest compromís. En alguns àmbits, com el de la justícia, l'incompliment és flagrant i sistemàtic, tal com ha fet notar repetidament el Consell de Ministres del Consell d'Europa en les recomanacions a l'Estat."

Una convenció internacional ambiciosa amb incompliments significatius

La Carta europea de les llengües regionals o minoritàries és una convenció internacional pensada per protegir les llengües pròpies d'Europa que no són llengua d'estat en diversos àmbits, inclosos l'ensenyament, els mitjans de comunicació, l'àmbit laboral o l'onomàstica. Tanmateix, històricament les avaluacions sobre el compliment de la CELRoM a l'Estat espanyol han detectat que una part significativa dels drets legalment reconeguts només es materialitzen, a la pràctica, de manera limitada. En el cas de Catalunya, en les edicions anteriors, les avaluacions dels experts han posat de manifest nombroses mancances en la protecció dels drets lingüístics reconeguts per al català i l'aranès, ja sigui per desigualtats legals, ja per interpretacions esbiaixades de la normativa vigent. Concretament, les recomanacions del Comitè de Ministres del Consell d'Europa derivades dels informes dels experts han fet notar repetidament la necessitat que l'Estat espanyol modifiqués la seva legislació en l'àmbit de la

justícia per tal de respectar els drets lingüístics reconeguts per la CERLROM.

L'anàlisi del període 2017-2021 també palesa mancances i incompliments dels drets reconeguts a la CERLROM en un nombre important de terrenys, com ara en el reconeixement institucional de la llengua, en el respecte per la seva àrea geogràfica històrica, en la promoció i la facilitació del seu ús a la vida pública i privada, en la promoció de les relacions dels parlants de la mateixa llengua per sobre de les barreres administratives, en l'administració perifèrica de l'Estat i en altres àmbits. Aquests incompliments tenen com a efecte la vulneració del dret a emprar el català i l'aranès tant en l'àmbit de la justícia, de l'administració general de l'estat, en els serveis públics o en la vida econòmica i social. En un altre cas, **la manca d'oficialitat del català a les institucions europees** ha provocat l'exclusió del català de la plataforma d'ensenyament de llengües Online Language Support (OLS) del programa Erasmus+, el programa *Juvenes Translatores* o el CV Europass.

Especialment rellevant en aquest quinquenni va ser la sentència per la qual el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya va establir que tots els alumnes de Catalunya havien de cursar un mínim del 25% de la seva escolarització en llengua castellana. Aquesta sentència contradiu l'article 8.1 de la CERLROM segons la qual l'Estat es compromet a «fer possible un ensenyament [preescolar/ primari/ secundari/ tècnic i professional] garantit en les llengües regionals o minoritàries corresponents». D'altra banda, la implantació progressiva de **l'administració electrònica** a l'Estat obliga a fer en castellà gestions que anteriorment es podien fer en català encara que s'estiguin fent des de Catalunya. Més exemples de regressió de la protecció del català en el lustre analitzat han estat la no renovació del conveni que garantia la traducció del BOE en català vigent des de 1997 i la manca de versió en català dels webs d'alguns ministeris i organismes

estatal (com el Ministeri d'Igualtat), fins i tot quan ofereixen versió anglesa (AENA, UNED i CSIC).

En la justícia, es constata que entre 2017 i 2021 no sols no s'havien efectuat les millores reclamades pel Consell d'Europa sinó que l'ús del català sobre el terreny encara havia empitjorat respecte a anys anteriors.

En tots els casos, la situació de l'occità aranès, una llengua molt més fràgil a causa de la seva demografia exigua i extrema minorització, era encara més precària.

La Carta europea de les llengües regionals o minoritàries

La CELRoM és una convenció internacional aprovada el 1992 pel Consell d'Europa. Aquesta institució és la primera organització d'integració europea, fundada l'any 1949 per defensar els drets humans, la democràcia i l'estat de dret a Europa, i aplega la majoria de països del continent de Groenlàndia al Caucas. Cal no confondre el Consell d'Europa amb institucions de la Unió Europea, especialment el Consell Europeu. La Carta és l'únic instrument legal vinculant destinat exclusivament a la protecció i la promoció de les llengües pròpies del continent que no són llengua d'estat. Reconeix les llengües definides com a "regionals o minoritàries" com a expressió de riquesa cultural i compromet els estats que la signen i la ratifiquen a fer possible l'ensenyament en aquestes llengües i també a poder usar-les a l'Administració, la justícia i els mitjans de comunicació, entre altres àmbits. L'Estat espanyol va ratificar-la l'any 2001 i en la declaració hi va fer constar que "s'entenen per llengües regionals o minoritàries, les llengües reconegudes com a oficials als estatuts d'autonomia de les comunitats autònomes del País Basc, Catalunya, Illes Balears, Galícia, Valenciana i Navarra".

La Carta estableix que els estats adherits han de remetre un informe quinquennal sobre el grau de compliment dels drets

lingüístics dels parlants de cadascuna de les llengües usades tradicionalment en un territori diferents de la llengua oficial de l'Estat. El Consell d'Europa estableix que l'informe reculli dades sobre la normativa i l'ús de cada llengua en l'ensenyament, la justícia, les administracions i els serveis públics, els mitjans de comunicació, les activitats i equipaments culturals, la vida econòmica i social i els intercanvis transfronterers. Aquests informes són analitzats i contrastats *in situ* per un grup d'experts. Posteriorment, el Comitè de Ministres del Consell d'Europa publica tant els resultats d'aquesta verificació com les recomanacions que se'n deriven.

[https://www.coe.int/en/web/european-charter-regional-or-minority-languages/reports-and-recommendations#%2228993157%22:\[20\]}](https://www.coe.int/en/web/european-charter-regional-or-minority-languages/reports-and-recommendations#%2228993157%22:[20]})

https://llengua.gencat.cat/ca/serveis/legislacio_i_drets_linguistics/el-catala-i-europa/carta_europea_de_llengues_regionals/informes-celrom/